

СВІТОВА СИСТЕМА РОЗПОДІЛУ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ

Управління системою розподілу як на рівні окремого підприємства, регіону, країни чи світу загалом є складним процесом, на який впливає багато факторів, у тому числі і стримуючих. Варто також зазначити, що ефективність функціонування систем розподілу підприємства багато в чому визначається станом світової системи розподілу, ефективність діяльності якої може бути порушена рядом факторів (за даними [2] за 2011 рік).

1. Екологічні фактори:

- природні стихії (59 %) – не підлягають контролю;
- екстремальні погодні умови (30 %) – не підлягають контролю;
- пандемії захворювань (11 %) – частково контрольовані.

За даними [1] світовий економічний збиток від стихійних лих в 2010 році склав \$ 194 мільярда. Екологічні фактори можуть призвести до пошкодження інфраструктури, збоїв у виробництві та розподілі.

2. Геополітичні фактори:

- політичні конфлікти та політична нестабільність (46 %) – частково контрольовані;
- обмеження в експорті / імпорті (33 %) – контрольовані;
- тероризм (32 %) – частково контрольовані;
- корупція (17 %) – частково контрольовані;
- незаконна торгівля та організована злочинність (15 %) – частково контрольовані;
- морське піратство (9 %) – частково контрольовані;
- ядерна / хімічна / біологічна зброя (6 %) – частково контрольовані.

Передбачати та керувати геополітичними факторами в короткостроковій перспективі складно, особливо представникам промисловості, оскільки вони не володіють достатньою інформацією, щоб передбачати можливі небезпеки, що можуть виникнути як результат політичних конфліктів та заворушень, тероризму, організованої злочинності тощо (наприклад, втрата частини ринку збуту, заборона виробництва деяких товарів і т.д.).

3. Економічні фактори:

- падіння попиту (44 %) – частково контрольовані;
- коливання цін на товари (30 %) – частково контрольовані;
- проблеми з розмитненням товарів (26 %) – частково контрольовані;
- валютні коливання (26 %) – частково контрольовані;
- нестача енергетичних ресурсів в глобальному масштабі (19 %) – частково контрольовані;

- обмеження щодо прав власності/інвестицій (17 %) – контрольовані;
- дефіцит робочої сили (17 %) – частково контрольовані.

Існуюча тенденція до глобалізації системи розподілу для зниження витрат і підвищення рентабельності призвела до того, що значна частина підприємств здійснює свої операції за кордоном. Ці підприємства найбільшою мірою підлягають впливу зовнішніх змін та потрясінь, валютних коливань та коливань попиту, економічного становища окремих країн і т.д.

4. Технологічні фактори:

– порушення в поширенні інформації та комунікаціях (30 %) – контрольовані;

- недосконалість інфраструктури (6 %) – контрольовані.

Технологічні фактори пов'язані з технологічними та інфраструктурними збоями, при яких можливі системні порушення в інформації та транспортній інфраструктурі, що може негативно вплинути на обсяги промислового виробництва, процес надання послуг, на розподіл товарів.

Отже, у 2011 році серед основних факторів, що найбільшою мірою вплинули на порушення функціонування світової системи розподілу, можна виділити: природні стихії (59 %), політичні конфлікти та політична нестабільність (46 %), падіння попиту (44 %), обмеження в експорті / імпорті (33 %), тероризм (32 %). За даними Світового економічного форуму [3] у 2012 році до п'яти основних факторів, що найбільше впливали на ефективну роботу світової системи розподілу, належали: природні стихії, екстремальні погодні умови, політичні конфлікти та політична нестабільність, тероризм, падіння попиту. У п'ятірці найбільш небезпечних факторів як у 2011, так і в 2012 році залишаються чотири – природні стихії, політичні конфлікти та політична нестабільність, тероризм, падіння попиту. У 2012 році новим став фактор екстремальні погодні умови (замість обмеження в експорті / імпорті).

Таким чином, світова система розподілу підлягає впливу ряду негативних факторів, що можуть викликати збої в її функціонуванні. Усі перелічені фактори можуть створювати умови, за яких розподіл певних груп товарів унеможливиється, тим самим призупиняючи життєдіяльність підприємств. Тому важливим завданням стає попередження або мінімізації негативного впливу вказаних і потенційних нових факторів як на світову систему розподілу загалом, так і на системи розподілу окремих підприємств.

1. Natural catastrophes and man-made disasters in 2010 // Sigma. – 2011. - №1. – Swiss Re (February 2011). – P. 4

2. New Models for Addressing Supply Chain and Transport Risk. – World Economic Forum (Industry Agenda). – 2012. – 26 p.

3. Building Resilience in Supply Chains // An Initiative of the Risk Response Network In collaboration with Accenture. – World Economic Forum (Industry Agenda). – January 2013. – 44 p.